

Штефан Н.М., к.т.н., доцент
ДВНЗ "Національний гірничий університет"
м.Дніпропетровськ, Україна

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Перетворення органів місцевого самоврядування із об'єкта державного управління у самоврядний суб'єкт потребує зміцнення фінансової основи місцевого самоврядування за рахунок уточнення та конкретизації доходів, які перераховуються з місцевих бюджетів до державного бюджету, а також видатків, що здійснюються з бюджетів усіх рівнів; удосконалення системи міжбюджетного регулювання. Місцеві органи отримали достатній обсяг повноважень, тому нині головним питанням забезпечення виконання повноважень із місцевих бюджетів є достатність обсягу коштів для виконання цих повноважень і досконалість та ефективність механізму надання міжбюджетних трансферів[1].

Доходи місцевих бюджетів України згідно з бюджетною класифікацією поділяються на податкові надходження, неподаткові надходження, доходи від операцій з капіталом, державні цільові фонди, офіційні трансферти.

При цьому тільки податок на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності надходить до місцевих бюджетів. Податок на прибуток усіх інших підприємств відноситься до доходів загального фонду Державного бюджету України. Податок на доходи фізичних осіб забезпечує до 80 відсотків доходів місцевих бюджетів. Середній відсоток податку на доходи фізичних осіб, що залишається в розпорядженні місцевих бюджетів в цілому по країні (ПДФОСЗВ) можна підрахувати за формулою середньозваженої з урахуванням питомої ваги кількості населення різних регіонів в загальній кількості населення країни, а також коефіцієнту безробіття по цим регіонам . У 2013 році ця величина була на рівні 71%.

В Україні в 2013 році було 12000 місцевих бюджетів. Якщо розглянути Додаток №6 до Закону „Про Державний бюджет України на 2013 рік” [2], який розглядає порядок нарахування і суму між бюджетних трансфертів, а також визначає дотаційні місцеві бюджети та бюджети-донори, можна визначити, що сума дотацій для великої кількості місцевих бюджетів знаходиться на рівні 20% від загальної суми розрахункового доходу, який не враховує деякі місцеві податки. Можна запропонувати залишити більший відсоток прибуткового податку з фізичних осіб в місцевих бюджетах, таким чином зменшити кількість дотаційних бюджетів. Так, збільшення податку на доходи фізичних осіб, який залишиться у місцевих бюджетах на 10- 11% дозволить зменшити залежність територіальних громад від трансфертів, а деякі місцеві бюджети перетворяться з дотаційних на самодостатні і навіть на бюджети - донори. В цілому сума фінансових ресурсів місцевих громад не зміниться, але вони вже не будуть їх намагатись отримати з державного бюджету в якості дотацій, а зразу на місці будуть планувати ефективно їх використання. Крім того, дохід на одну особу в деяких регіонах і без дотацій вище ніж в багатьох містах з дотаціями і тим не менш ці міста не стають містами – донорами. Можна визначити, що розрахунок між бюджетних трансфертів здійснюється у „ручному” режимі, який для досягнення соціальної справедливості треба поставити на економічну основу.

Таким чином, для подальшого зміцнення фінансового забезпечення місцевого самоврядування необхідно здійснити уточнення та конкретизації частки доходів, що залишається в розпорядженні місцевих громад; а також поставити на економічну основу бюджетне регулювання.

Література

1. Бюджетний кодекс України //Відомості Верховної Ради України (ВВР).- 2010.- № 50-51.-572с.- Режим доступу:
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
- 2.Проект Закону про Державний бюджет України на 2013 рік. Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=44897